

Університет Короля Данила

**Кафедра богослов'я та суспільствознавчих дисциплін
імені Академіка УАН Івана Луцького**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛАТИНСЬКА МОВА

ОБОВ'ЯЗКОВА ДИСЦИПЛІНА

**Освітньо-професійні програми першого рівня вищої освіти
за спеціальністю 041 «Богослов'я»**

Розробник: Каленюк О. М., декан гуманітарного факультету, кандидат юридичних наук, доцент кафедри

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри богослов'я та суспільствознавчих дисциплін імені Академіка УАН Івана Луцького гуманітарного факультету університету 30 серпня 2018 року (протокол №1)

Завідувач кафедри
кандидат філософських наук,
ліценціат теології
_____ О.І. Савчук
30.серпня 2018 р.

ВСТУП

Мета навчальної дисципліни «Латинська мова» полягає у підготовці майбутніх фахівців на основі знання латинської мови до практичного сприйняття спеціальних мовних курсів, читання і перекладу латино-мовних джерел та розуміння загально-розвиваючої термінології.

Завдання: вивчити латинську лексику, найуживанішу в хрестоматійних текстах, як невід’ємну частину інтернаціонального словникового фонду. Значну увагу також приділено засвоєнню основ граматики латинської мови та практичній підготовці студентів до читання та перекладу текстів з використанням латинської термінології і крилатих висловів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні:

знати: основи граматики латинської мови, правила читання і правопису; правила латинської орфографії; синтаксис латинської фрази.

вміти: володіти практичними навичками перекладу; володіти потрібним лексичним мінімумом (300 одиниць); читати зі словником тексти загально-мовного характеру, а також хрестоматійні тексти, що дає можливість ознайомитись зі зразками латинських першоджерел різних епох. Це, зокрема, архаїчні пам’ятки, твори класичних авторів (Катона, Цицерона та ін.), середньовічні латинські пам’ятки і актова писемність XVII–XVIII століття.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчального курсу	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 04 Богослов’я	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Модулів – 3		Нормативна	
Змістових модулів – 2		Рік підготовки	
Загальна кількість	Спеціальність: 041 Богослов’я	2-й	2-й

годин –240		Семестр	
		4-й	4-й
		Лекції	
		-	-
		Практичні	
		144	10
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних –2 самостійної роботи студента – 1		Самостійна і робота	
		66	230
	<i>Ступінь вищої освіти: бакалавр</i>	ПК: 30 год. Вид контролю: екзамен	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 40:60

для заочної форми навчання – 10:90

Критерії оцінювання результатів навчання

Поточне оцінювання студентів на семінарських заняттях здійснюється за чотирибальною шкалою, де «2» - незадовільно, «3» - задовільно, «4» - добре, «5» - відмінно

Підсумковий контроль у вигляді екзамену проводиться у тестовій формі і оцінюється відповідно до шкали оцінювання знань студентів за ЄКТС в балах

Шкала в балах	Національна шкала	Шкала ЄКТС
90-100	5 «відмінно»	A
80-89	4 «дуже добре»	B
65-79	4 «добре»	C
55-64	3 «задовільно»	D
50-54	3 «достатньо»	E
35-49	2 «незадовільно»	FX
1-34	2 «неприйнятно»	F

Методи навчання та засоби діагностики результатів навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачене застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій серед яких: робота в малих групах, різноманітні види бесід, діалог зі студентами, презентації, репродуктивні і проблемно-пошукові методи, дискусії, ігрові методи, кейс-метод, метод «мозкового штурму».

Діагностика (моніторинг і перевірка) здійснюється шляхом вибіркового усного і письмового опитування, бліц-опитування, а також виконання студентами:

- 1) Тестових завдань;
- 2) Перекладів текстів з латинської мови на українську;
- 3) Перекладів речень з української мови на латинську;

4) Виконання індивідуальних завдань.

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. З історії розвитку латинської мови і латинського алфавіту.

Вступ. Короткий огляд історії латинської мови. Латинський алфавіт. Особливості вимови і читання (дифтонги, буквосполучення). Наголос. Довгота і короткість складу. Правила наголошування.

Тема 2. Морфологія. Іменник.

Загальні відомості про частини мови. Змінні і незмінні частини мови. Категорії латинського іменника. Словникова форма іменника і визначення відміни. Перша відміна іменників. Винятки щодо роду. Адаптація іменників першої відміни в українській мові.

Тема 3. Дієслово.

Категорії дієслова. Основні дієслівні форми і визначення дієвідміни. Відмінювання дієслів у **praesens indicativi activi**. Утворення **imperativus praesentis**.

Тема 4. Прикметник. Прислівник.

Прикметники першої і другої групи. Ступені порівняння прикметників. Загальне правило, прикметники на **ilis** та **er**. Суплетивне утворення ступенів порівняння прикметників. Прислівник. Утворення прислівників. Ступені порівняння прислівників.

Тема 5. Інфінітивні звороти. Синтаксичні конструкції.

Інфінітивні звороти. Заміна активної синтаксичної конструкції пасивною. Використання **ablativus instrument** та **auctoris**. Синтаксичні конструкції **ablativus comparationis** та **genetivus partitivus**. Заміна активної синтаксичної конструкції на пасивну в системі перфекта.

Змістовий модуль 2.

Тема 6. Система часів доконаного виду дієслова.

Система часів доконаного виду дієслова. Визначення перфектної основи. Відмінювання в активному стані. Відмінювання в пасивному стані.

Тема 7. Дієприкметник.

Participium perfecti passivi. Використання його як означення та як складової частини дієслівних форм минулого часу пасивного стану.

Тема 8. Займенник.

Особові займенники. Особливості відмінювання особових займенників. Заперечні займенники. Відмінювання та використання. Питальні та відносні займенники.

Тема 9. Числівник.

Кількісні та порядкові числівники. Основні розряди числівників. Відмінювання та узгодження з іменниками.

Тематичний план навчальної дисципліни «Латинська мова»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1.												
Тема 1 З історії розвитку латинської мови і латинського алфавіту. Латинський алфавіт. Особливості вимови і читання (дифтонги, буквосполучення). Наголос. Довгота і короткість складу. Правила	23		16	0		7	27		2	0	0	25

наголошування.											
Тема 2. Морфологія. Іменник. Категорії латинського іменника. Словникова форма іменника і визначення відміни. Перша відміна іменників. Винятки щодо роду. Адаптація іменників першої відміни в українській мові.	23	16	0	7	26	1	0	0	25		
Тема 3. Дієслово. Категорії дієслова. Основні дієслівні форми і визначення дієвідміни. Відмінювання дієслів у praesens indicativi activi . Утворення imperativus praesentis .	23	16	0	7	26	1	0	0	25		
Тема 4. Прикметник. Прислівник. Прикметники першої і другої групи. Ступені порівняння прикметників. Загальне правило, прикметники на ilis та er . Суплетивне утворення ступенів порівняння прикметників. Утворення прислівників. Ступені порівняння прислівників	23	16	0	7	26	1	0	0	25		
Тема 5. Інфінітивні звороти. Заміна активної синтаксичної конструкції пасивною. Використання ablativus instrumenti та auctoris . Синтаксичні конструкції ablativus	23	16	0	7	26	1	0	0	26		

comparationis та genetivus partitivus.												
Разом за змістовим модулем 1	115		80	0		35	132		6	0	0	126
Змістовий модуль 2.												
Тема 6. Система часів доконаного виду дієслова. Визначення перфектної основи. Відмінювання в активному стані. Відмінювання в пасивному стані.	6		16	0		7	27		1	0		26
Тема 7. Дієприкметник. Participium perfecti passivi. Використання його як означення та як складової частини дієслівних форм минулого часу пасивного стану	8		16	0		8	27		1	0		26
Тема 8. Займенник. Особові займенники. Особливості відмінювання особових займенників. Заперечні займенники. Відмінювання та використання. Питальні та відносні займенники.	8		16	0		8	27		1	0		26
Тема 9. Числівник Основні розряди числівників. Відмінювання та узгодження з іменниками.	7		16	0		8	27		1			26
Разом за змістовим модулем 2	30		64	0		33	108		4	0		104

Модуль 2												
ПК			-	-	30	-	30		-	-	-	
Усього годин	240		144	0	30	66	240		10	0	0	230

Рекомендована література:

Базова:

1. Скорина Л.П., Чуракова Л.П. Латинська мова. К.: Вища школа, 2015. –420 с.
2. Латинська мова. Жулан С.Т., Куварова О.К., 2014. –250 с.
3. Латина. Ставнюк В.В., 2014. –344 с.
4. Латинська мова, Литвинов В.Д., 2015. – 273 с.
5. Латинська мова, Звонська Л.П., Шовковий В.В. 2014. –534 с.
6. Латинська мова, Ступінська А.Г., 2015 – 452 с.
7. Латинська мова, Коварова О.К., 2014 – 627 с.
8. Латинська мова о. Іван. Козовик., 2013 – 428 с.
9. Звонська Л.Л., Шовковий В.М. Латинська мова. Підручник для студентів. – 2013. – 528 с.
10. Оленич Р.М. Латинська мова. Львів, 2014. – 322 с.
11. Оленич Р.М., Оленич І.Р., Чернюх Б.В. Латинська мова. – Львів, 2014. – 528 с.

Допоміжна:

12. Латинські вирази, афоризми та приповідки, Владика, д-р. Софрон Мудрий, 2014– 521 с.
13. Українсько-латинський і латинсько-український словник. Жулан С.Т., 2015. – 423 с.
14. Латинські крилаті вислови і прислів'я, Шовковий В.В., 2015.– 128 с.
15. Боровский Я.М., Болдырев А. В. Учебник латинского языка. – М., 2014.
16. Винничук Л. Латинський язык: самоучитель для студентов гуманитарных факультетов университетов. – М., 2014.

17. Скорина Л.П., Чумакова Л.П. Латинська мова для студентів: Підручник, 2-е видання. – К.: Атика, 2015. – 416 с.
18. Латинский язык. Учебник / Гончарова Н.А. Гончарова. – Минск.: Новое знание. – 2014. – 413 с.
19. Скорина Л.П., Чуракова Л.П. Латинский язык. Учебное пособие для студентов высших учебных заведений. – 4-е издание, исправленное. – Минск, ООО «Новое знание». 2012. – 448 с.
20. Латинські вирази, афоризми та приповідки/ за ред. Владики д-р Софрон Мудрий, 4 СВВ проф., канд. філос. Наук о. Іван Козовик. – Івано-Франківськ, 2012. – 255с.
21. Жулай С.Т., Куварова Е.К. Латинський язык. Учебное пособие. – 30е изд. стереотипное. – К.: МАУП, 2012– 264 с.
22. Ставнюк В.В. Основи латинської граматики, вибрані терміни, формули, сентенції. Київ: «Ак Вілон-Прес», 2011. –152 с.
23. Скорина Л.П. Латинська мова. Підручник, К.: Атика, 2012 р. – 416 с.
24. Соболевський С.И. Грамматика латинского языка. – Санкт-Петербург, 2014.
25. Лучанин С.М. Методичні вказівки до вивчення латинських афоризмів, визначень і термінів для студентів гуманітарних спеціальностей (латинська термінологія і фразеологія). – К., 2013.
26. Бартошек М. Латинська мова: (Понятия, термины, определения). – М., 2014.
27. Латинський словник. – К., 2015.
28. Словарь латинских крылатых слов / Под ред. Я.М. Боровского. – М., 2012.
29. Овруцкий Н.О. Крылатые латинские изречения в литературе. – К., 2014.
30. Литвинов В.Д., Скорина Л.П. 500 крылатых высловів. Тексти. Латинсько-український словник. – К., 2016.
31. Литвинов В. Латинсько-український словник. – К., 2014.
32. Дерюгин А.А., Лукьянова Л.М. Латинский язык. – М., 2012.
33. Козаржевский А.Ч. Учебник латинского языка. – М., 2013.
34. Маслюк В.П., Сенів М.Г. Латинська мова. – Харків, 2014.
35. Нисенбаум М. Via Latina ad ius. Учебник латинского языка. – М., 2012.

36. Попов А.Н., Шендяпин П.М. Латинский язык.— М.,2013.
37. Тронский И. М. Очерки по истории латинского языка. – М.;Л.,2014.
38. Латинско русский словарь / Сост. А.М. Малинин. – М., 2012.
39. Латинские юридические изречения / Сост. Е.И. Темнов. – М., 2013.
40. Кацман Н.Л. Сборник упражнений по латинскому языку. – М.,2012.

Інформаційні ресурси:

41. [Хоміцька З.М. Латинська мова. - Х.:, 2016. - 256 с. http://the-law.at.ua/load/inshi_pidruchniki/latinska_mova/khomicka_z_m_latinska_mova_kh_p_ravo_2016_256_s/55-1-0-271](http://the-law.at.ua/load/inshi_pidruchniki/latinska_mova/khomicka_z_m_latinska_mova_kh_p_ravo_2016_256_s/55-1-0-271)
42. ЛАТИНСЬКА МОВА (для неспеціальних факультетів) / Ревак Н.Г., Сулим В.Т. http://ukrkniga.org.ua/ukrkniga-text/books/_book-84.htm
43. Жулай С. Т., Латинский язык: Учеб. пособие. — 3-е изд., перераб. и доп. — К.: МАУП, 2015. — 264 с.: ил. — Биб-лиогр.: с. 259. <http://narod.ru/disk/22597539000/zhulai.PDF.html>